

**NAGYKAMARÁS KÖZSÉG
KÜLTÉRÜLETÉN
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI
TERVMÓDOSÍTÁS
ÖRÖKSÉGVÉDELEM**

KÉSZÍTETTE:
Tér és Terület Kft.
Gyula, Hajnal utca 25/2.

Értékvizsgálat:

Torma Gyöngyi okleveles építészmérnök
SZÉ55, TT-1/04-0135/2006
okl. építészmérnök

Számítógépes feldolgozás:

Benkő Lajos
településmérnök

Gyula, 2017. december hó

A település rövid története

Nagykamarást már a középkorban Komaras puszta néven említik. Arad illetőleg Csanád megyéhez tartozott. A falu a török megszállás alatt elpusztult. Újratelepítését kincstári bérlők kezdték el 1841/42-ben, Wodianer báró a helységeket községgé alakította át és a szomszédságban lévő Almáskamarástól megkülönböztetésül Nagykamarásnak nevezte el. Nagykamarás első telepesei Heves, Gömör, Borsod és Pest megyéből kerültek ide. Lakóinak száma pécskai és battonyai telepésekkel szaporodott. Nagykamaráshoz hozzátartozott Bánkút, Rózsa major, Botos. A török időkben Bánkamarás és Bán Kut néven két település is szerepelt e területen. Az előbbi azonos Nagykamarással. A XIX. század közepén a település szomszédja nyugatról és északról a bánkúti puszta, amelynek földesura István főherceg volt. A falu népessége 1850-ben 329 családot alkotó csaknem 2000 lakos. A dohánytermelők akkor 164, a zsellérek 32 házat foglaltak el. Az első telepések árendás jobbágyok voltak, akik pénzben, később természetben is meghatározott árat fizettek. Kamarás legfőbb nevezetességévé a világhírű bánkúti búza vált.

A régi népszokások közül ebből az időből maradt fenn a mártogatós tánc, a tűzugrálás, a puzlikolás és a halotti tor. Ismert népszokás a lakodalmas házaknál a hérész, régen kendőtartás, a menyasszony felkontyolása.

Mint a telepes falvaknál általában, Nagykamaráson is egymásra merőlegesen az utcák, s mivel az alapítás idején a lakók bőviben voltak a földnek, nagyon szélesek is. A házak között elég sok a zömök, közepes nagyságú, azonos típusú épület. Ezek nyilvánvalóan a telepes házak átalakított utódai. A község mai formájának kialakulása során öt alkalommal ment keresztül területi növekedésen. 1841-ben települt a volt Nagy, Templom, Kereszt, Faluvége utca és Bajusz-sor, 1852-ben a Dózsa György utca, a Dankó Pista és Arany János utcák alakultak ki. A századforduló után 1912-ben épült közel száz munkásház a Munkácsy, Mikszáth és Árpád utcákban. Nagykamarásnak az újtelepi része 1925-ben alakult ki. A II. Világháború után a két község közötti területen összesen 18 elnevezett és 6 név nélküli utca húzódott. A tereknek sem volt külön elnevezésük. Az utcák hossza körülbelül 18 kilométert tett ki.

Természeti értékek

A hatályos településrendezési tervben a tervezési területen belül nincs ábrázolva, megjelölve helyi természetvédelmi terület vagy egyed. Ez jelenleg is igaz.

A hatályos tervben a jelenlegi tervezési területen belül a 9. számú (törzsszám: 1439) régészeti lelőhely egyben kunhalom is, ami a törvény erejénél fogva védett. Ugyanakkor a Körös-Maros Nemzeti Park friss adatszolgáltatása már kevesebb kunhalmot jelöl meg, és a tervezési területünkön egykor még ekként számon tartott régészeti terület ma már nem kunhalom. Új országos védeltséget „élvező” érték nem került számbavételre, így országos védeltségű természeti érték sincs a területen.

Épített örökség

A tervezési területen nincs egyedi műemlék vagy ilyen terület, tehát országosan védett épített érték nincs a tervezési területünkön.

A hatályos tervben a tervezési területen két helyi védett építészeti érték található, az út mellett levő két tanyaépület. Ezek a 047/17 és a 047/6 hrsz-on állnak. Helyszínelés (helyszíni értékmérés) során megállapítottuk, hogy a 047/17 hrsz-on levő tanyaépület hőtechnikai korszerűsítésen esett át, így nyílászárói megváltoztak. Színezése sem a legszerencsésebb (ez könnyebben változtatható), de így már csak a tömegarányai láthatók, ami miatt javasoljuk a helyi védettség megszüntetését. A másik épület továbbra is védendő, a hatályos terv örökségvédelmi fejezetében írt javaslat fenntartásával (befalazott homlokzati nyílás visszaállítása).

Hatáselemzés

A tervezett módosítás védett értékeket nem érint. A javasolt területfelhasználás nem akadályozza meg a tervezési területen meglévő és megtartásra javasolt helyi védett építészeti érték fennmaradását (károsító környezeti hatás sem keletkezik).